നിരാകരണപത്രം

(Disclaimer)

പ്രാദേശികഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാരകക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

[2021] 2 S.C.R. 640

ഇൻ റെ: കോഗ്നിസൻസ് ഫോർ എക്സ്റ്റൻഷൻ ഓഫ് ലിമിറ്റേഷൻ

(സ്വമേധയാ എടുത്ത റിട്ട് ഹർജി (സിവിൽ) നമ്പർ 2020 ലെ 03)

2021 മാർച്ച് 08

[ചീഫ് ജസ്റ്റിസ് എസ്. എ. ബോബ്ഡെ, ജസ്റ്റിസ് എൽ. നാഗേശ്വര റാവു, ജസ്റ്റിസ് എസ്. രവീന്ദ്ര ഭട്ട്]

കാലഹരണം - കാലാവധി നീട്ടൽ - കോവിഡ്-19 മഹാമാരി - പൊതുവേയുള്ള കാലഹരണ നിയമപ്രകാരമോ പ്രത്യേക നിയമങ്ങൾ (കേന്ദ്ര, സംസ്ഥാന നിയമങ്ങൾ) പ്രകാരമോ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ നടപടികൾ സമർപ്പിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് രാജ്യത്തുടനീളമുള്ള കക്ഷികൾക്ക് കോവിഡ്-19 മഹാമാരിക്കാലത്ത് അപേക്ഷകൾ/സ്യൂട്ടുകൾ/അപ്പീലുകൾ/മറ്റ് നടപടികൾ എന്നിവ ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിന് നേരിട്ട ബുദ്ധിമുട്ടുകളുണ്ടായ സാഹചര്യം കണക്കിലെടുത്ത്, ബഹുമാനപ്പെട്ട കോടതി സ്വമേധയാ വിഷയം പരിഗണിച്ചു - 2020 മാർച്ച് 23-ന് പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവിലൂടെ, കാലഹരണ കാലാവധി 2020 മാർച്ച് 15 മുതൽ നീട്ടി നൽകുകയും ഈ ഉത്തരവ് പലപ്പോഴായി നീട്ടുകയും ചെയ്തു - സാഹചര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെട്ടതും മഹാമാരിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സാഹചര്യങ്ങൾ മാറിയതും പരിഗണിച്ച്, 2020 മാർച്ച് 23-ലെ ഉത്തരവ് അതിന്റെ ലക്ഷ്യം നിറവേറ്റിയിരിക്കുന്നതിനാൽ കാലഹരണ പരിധി നീട്ടി നൽകിയത് അവസാനിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട് - ഭാവിയിലെ തുടർനടപടികൾ സംബന്ധിച്ച് താഴെ പറയുന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകിയിരിക്കുന്നു: 1) ഏതെങ്കിലും ഹർജി, അപ്പീൽ, അപേക്ഷ അല്ലെങ്കിൽ നടപടി എന്നിവയുടെ കാലഹരണ കാലാവധി കണക്കാക്കുമ്പോൾ, 2020 മാർച്ച് 15 മുതൽ 2021 മാർച്ച് 14 വരെയുള്ള കാലയളവ് ഒഴിവാക്കുന്നതാണ് - തന്മൂലം, 2020 മാർച്ച് 15-ന്

ശേഷമുള്ള കാലഹരണ കാലയളവിന്റെ ശേഷിക്കുന്ന കാലാവധി, 2021 മാർച്ച് 15 മുതൽ ലഭ്യമാകും; 2) 2020 മാർച്ച് 15-നും 2021 മാർച്ച് 14-നും ഇടയിൽ കാലഹരണ പരിധി അവസാനിക്കുമായിരുന്ന കേസുകളിൽ, യഥാർത്ഥത്തിൽ ശേഷിക്കുന്ന കാലഹരണ കാലാവധി പരിഗണിക്കാതെ, എല്ലാ വ്യക്തികൾക്കും 2021 മാർച്ച് 15 മുതൽ 90 ദിവസത്തെ കാലഹരണ കാലാവധി ലഭ്യമായിരിയ്ക്കും - 2021 മാർച്ച് 15 മുതൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ ശേഷിക്കുന്ന കാലഹരണ കാലാവധി 90 ദിവസത്തിൽ കൂടുതലാണെങ്കിൽ, പ്രസ്തുത കാലഹരണ പരിധി ആയിരിയ്ക്കും ബാധകമാകുക; 3) 1996-ലെ ആർബിട്രേഷൻ ആൻഡ് റീകൺസിലിയേഷൻ നിയമത്തിലെ 23(4), 29A എന്നീ വകുപ്പുകൾ, 2015-ലെ വാണിജ്യ കോടതി നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 12A, 1881-ലെ നെഗോഷ്യബിൾ ഇൻസ്ട്രുമെന്റ്സ് നിയമത്തിലെ 138-ാം വകുപ്പിലെ (b), (c) ക്ലിപ്ത വ്യവസ്ഥകൾ, കൂടാതെ മറ്റ് നിയമങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള കാലഹരണ പരിധി, കാലതാമസം കോടതിക്കോ ട്രൈബ്യൂണലിനോ ഒഴിവാക്കി നൽകാവുന്ന പരമാവധി സമയം, നടപടികളുടെ പര്യവസാനം എന്നിവ നിഷ്കർഷിക്കുന്ന എന്നിവ കണക്കാക്കുമ്പോഴും 2020 മാർച്ച് 15 മുതൽ 2021 മാർച്ച് 14 വരെയുള്ള കാലയളവ് ഒഴിവാക്കുന്നതാണ്; 4) ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ് കണ്ടെയ്ൻമെന്റ് സോണുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ ഭേദഗതി ചെയ്ത് ഇനി നല്കിയിരിയ്ക്കുന്ന നിർദ്ദേശം ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ് - "മെഡിക്കൽ അത്യാവശ്യങ്ങൾ, അവശ്യവസ്തുക്കളും സേവനങ്ങളും ലഭ്യമാക്കൽ, നിയമപരമായ കാര്യങ്ങൾക്കായുള്ള സമയബന്ധിതമായ അപേക്ഷകൾ, വിദ്യാഭ്യാസ, തൊഴിൽ ആവശ്യകതകൾ എന്നിവ പോലുള്ള മറ്റ് അനിവാര്യമായ കാര്യങ്ങൾക്കായി നിയന്ത്രിത സഞ്ചാരം അനുവദിക്കുന്നതാണ്." - സ്വമേധയാ എടുത്ത ഈ റിട്ട് ഹർജി അതിൻപ്രകാരം തീർപ്പാക്കിയിരിക്കുന്നു.

സിവിൽ പ്രഥമ അധികാരിത: സ്വമേധയാ എടുത്ത റിട്ട് ഹർജി (സിവിൽ) നമ്പർ 2020 ലെ 3.

(ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ 32-ാം അനുഛേദപ്രകാരം)

കോടതിയുടെ സ്വമേധയാ ഉള്ള നടപടി.

സീനിയർ അഭിഭാഷകരായ കെ.കെ. വേണുഗോപാൽ, അഡ്വക്കേറ്റ് ജനറൽ (എജി), തുഷാർ മേത്ത, സോളിസിറ്റർ ജനറൽ (എസ്ജി), ദുഷ്യന്ത് ദവെ, പി.എച്ച്. പരീഖ്, കെ.വി. വിശ്വനാഥൻ, സിദ്ധാർത്ഥ് ലൂത്ര, സൗമ്യ ചക്രവർത്തി എന്നിവരും കനു അഗർവാൾ, അങ്കുർ തൽവാർ, ബി.വി. ബൽറാം ദാസ്, സൊഹെബ് ഹുസൈൻ, എം.കെ. മരോരിയ, സമീർ പരീഖ്, ക്ഷത്രശാൽ രാജ്, മിസ്. തന്യ ചൗധരി, മിസ്. പ്രത്യുഷ പ്രിയദർശിനി, മിസ്. നിതിക പാണ്ഡെ, എം/എസ്സ് പരീഖ് & കോ., വരുൺ കെ. ചോപ്ര, അർഷദീപ് സിംഗ് ഖുറാന, അക്ഷത് ഉപ്പ, ഗുർതേജ്പാൽ സിംഗ്, രാജ്ശ്രീ ശർമ്മ, എം/എസ്സ് വികെസി ലോ ഓഫീസസ്, സിദ്ധേഷ് കോട്വാൾ, ദിവ്യാൻഷ് തിവാരി, മിസ്. അന ഉപാധ്യായ, മിസ്. മാന്യ ഹസിജ, നിർന്നിമേഷ് ഡ്യൂബെ, യശ്വർദ്ധൻ, അപൂർവ് ശുക്ല, മിസ്. സ്മിത കാന്ത്, മിസ്. ഇഷിത ഫർസയ്യ, മിസ്. പ്രഭ്ലീൻ കൗർ, മിസ്. അരുണ മാത്തൂർ, മിസ്. അനുരാധ അർപ്പുതം, അവ്നീഷ് അർപ്പുതം, എം/എസ്സ് അർപ്പുതം അരുണ ആൻഡ് കോ., സഞ്ജയ് കുമാർ പഥക്, അരവിന്ദ് കുമാർ ത്രിപാഠി, മിസ്. ശശി പഥക്, ദിവ്യകാന്ത് ലഹോട്ടി, പരീക്ഷിത് അഹുജ, മിസ്. പ്രവീണ ബിഷ്ട്, മിസ്. വിന്ധ്യ മെഹ്റ, മിസ്. മധുർ ജാവർ, കാർത്തിക് ലഹോട്ടി, രാഹുൽ മഹേശ്വരി, ജയ്ഗോപാൽ സബ്ബ, മുകുൾ കുമാർ, മഹ്ഫൂസ് എ. നസ്കി, പോലങ്കി ഗൗതം, ഷെയ്ഖ് മുഹമ്മദ് ഹനീഫ്, ടി. വിജയ ഭാസ്കർ റെഡ്ഡി, അമിതാഭ് സിൻഹ, ശ്രേയ് ശർമ്മ, മിസ്. അനന്യ ഘോഷ്, അനിരുദ്ധ് പി. മയീ, വിവേക് നാരായൺ ശർമ്മ, പ്രണയ ഗോയൽ, നിഖിൽ രഞ്ജൻ, ഉത്കർഷ് കുൽവി, പ്രണവ്

സെയ്ഗൽ, മിസ്. രാധിക ഗൗതം, സർവ്വം ജ്യതം ഖരെ, മിസ്. വൃന്ദ കപൂർ, മിസ്. മീന സെഹ്റാവത്, അരവിന്ദ് കുമാർ ശർമ്മ, എ. ലക്ഷ്മീനാരായണൻ, രഞ്ജൻ മുഖർജി, അപ്രൂവ് കുറുപ്പ്, മിസ്. നിധി മിത്തൽ, ബി. കൃഷ്ണ പ്രസാദ്, അനിലേന്ദ്ര പാണ്ഡെ, മിസ്. സുചിത ദീക്ഷിത്, സന്ദീപ്, മധുസൂദനൻ, മിസ്. എലിസ ബാർ, പൈ അമിത്, അഭിമന്യു തെവാരി, മിസ്. റിദ്ധി സൻചേതി, രമേഷ് ബാബു എം.ആർ., അർജുൻ ഗാർഗ്, മിസ്. ശ്രുതികാ ഗാർഗ്, അവിജിത് മണി ത്രിപാഠി, ടി.കെ. നായക്, മിസ്. ഗരിമ പ്രശാദ്, മിസ്. അർച്ചന സഹദേവ, മിസ്. ബിന്ദ ടാംത, ധ്രുവ് ടാംത, കൃഷ്ണാനന്ദ് പാണ്ഡേയ, വി.എൻ. രഘുപതി, എസ്. തനഞ്ജയൻ, മയങ്ക് ക്ഷിർസാഗർ എന്നീ മറ്റ് അഭിഭാഷകരും കക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായി.

കോടതിയുടെ ഉത്തരവ് താഴെ നല്കിയിരിയ്ക്കുന്നു:

ഉത്തരവ്

1. കോവിഡ്-19 മഹാമാരിയുടെ തുടക്കത്തിൽ, രാജ്യത്തുടനീളമുള്ള കക്ഷികൾക്ക് പൊതുവായ കാലഹരണ പരിധി നിയമം അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക നിയമങ്ങൾ (കേന്ദ്ര, സംസ്ഥാന നിയമങ്ങൾ) അനുസരിച്ച് അപേക്ഷകൾ/ഹർജികൾ/സ്യൂട്ടുകൾ/അപ്പീലുകൾ/മറ്റെല്ലാ നടപടികളും സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിന് നേരിടാൻ സാധ്യതയുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ കണക്കിലെടുത്ത് ഈ കോടതി സ്വമേധയാ വിഷയം പരിഗണിച്ചു. 2020 മാർച്ച് 27-ലെ ഉത്തരവിലൂടെ, ഈ കോടതി 2020 മാർച്ച് 15 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന രീതിയിൽ, സാധാരണ നിയമങ്ങളിലോ പ്രത്യേക നിയമങ്ങളിലോ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള കാലഹരണ പരിധി, അത് ഒത്തുതീർക്കാവുന്നതോ അല്ലാത്തതോ ആകട്ടെ, മറ്റൊരു ഉത്തരവുണ്ടാകുന്നതുവരെ നീട്ടി. 2020 മാർച്ച് 15-ലെ ഉത്തരവ് പിന്നീട് പലപ്പോഴായി

നീട്ടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. മഹാമാരി അവസാനിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും, കാര്യമായ പുരോഗതി ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ലോക്ക്ഡൗൺ പിൻവലിക്കുകയും രാജ്യം സാധാരണ നിലയിലേക്ക് മടങ്ങുകയും ചെയ്തു. മിക്കവാറും എല്ലാ കോടതികളും ട്രൈബ്യൂണലുകളും നേരിട്ടോ വെർച്വൽ മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെയോ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. 2020 മാർച്ച് 15-ലെ ഉത്തരവ് അതിന്റെ ലക്ഷ്യം പൂർത്തീകരിച്ചെന്നും, മഹാമാരിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സാഹചര്യം മാറിയതിനാൽ കാലഹരണ പരിധി നീട്ടുന്നത് അവസാനിപ്പിക്കണമെന്നുമാണ് ഈ കോടതിയുടെ അഭിപ്രായം.

2. ഭാവി പ്രവർത്തന പദ്ധതികളെ സംബന്ധിച്ച് ഇന്ത്യയുടെ അറ്റോർണി ജനറൽ നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഈ കോടതി പരിഗണിച്ചു. താഴെ പറയുന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുന്നത് ഉചിതമാണെന്ന് ഈ കോടതി കരുതുന്നു:-

1. ഒരു വ്യവഹാരം, അപ്പീൽ, അപേക്ഷ, അല്ലെങ്കിൽ മറ്റ് നടപടികൾ എന്നിവയുടെ കാലഹരണ പരിധി കണക്കാക്കുമ്പോൾ, 2020 മാർച്ച് 15 മുതൽ 2021 മാർച്ച് 14 വരെയുള്ള കാലയളവ് ഒഴിവാക്കുന്നതാണ്. അതിനാൽ, 2020 മാർച്ച് 15-ന് ശേഷമുള്ള ശേഷിയ്ക്കുന്ന കാലഹരണ പരിധി, 2021 മാർച്ച് 15 മുതൽ ലഭ്യമായിരിയ്ക്കും.

2. 2020 മാർച്ച് 15-നും 2021 മാർച്ച് 14-നും ഇടയിൽ കാലഹരണ പരിധി അവസാനിക്കുമായിരുന്ന കേസുകളിൽ, യഥാർത്ഥത്തിൽ ശേഷിക്കുന്ന കാലാവധി എത്രയാണെന്ന് പരിഗണിക്കാതെ, എല്ലാ കക്ഷികൾക്കും 2021 മാർച്ച് 15 മുതൽ 90 ദിവസത്തെ കാലഹരണ പരിധി ലഭിക്കും. ഇനി, 2021 മാർച്ച് 15 മുതൽ ശേഷിക്കുന്ന യഥാർത്ഥ കാലഹരണ പരിധി 90 ദിവസത്തിൽ കൂടുതലാണെങ്കിൽ, ആ വലിയ കാലാവധിയായിരിയ്ക്കും ലഭ്യമായിരിയ്ക്കുക.

3) 1996-ലെ ആർബിട്രേഷൻ ആൻഡ് റീകൺസിലിയേഷൻ നിയമത്തിലെ 23(4), 29A എന്നീ വകുപ്പുകൾ, 2015-ലെ വാണിജ്യ കോടതി നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 12A, 1881-ലെ നെഗോഷ്യബിൾ ഇൻസ്ട്രുമെന്റ്സ് നിയമത്തിലെ 138-ാം വകുപ്പിലെ (b), (c) ക്ലിപ്ത വ്യവസ്ഥകൾ, കൂടാതെ മറ്റ് നിയമങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള കാലഹരണ പരിധി, കാലതാമസം കോടതിക്കോ ട്രൈബ്യൂണലിനോ ഒഴിവാക്കി നൽകാവുന്ന പരമാവധി സമയം, നടപടികളുടെ പര്യവസാനം എന്നിവ നിഷ്കർഷിക്കുന്ന എന്നിവ കണക്കാക്കുമ്പോഴും 2020 മാർച്ച് 15 മുതൽ 2021 മാർച്ച് 14 വരെയുള്ള കാലയളവ് ഒഴിവാക്കുന്നതാണ്.

4) ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ് കണ്ടെയ്ൻമെന്റ് സോണുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ ഭേദഗതി ചെയ്ത് ഇനി നല്കിയിരിയ്ക്കുന്ന നിർദ്ദേശം ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ് -

> "മെഡിക്കൽ അത്യാവശ്യങ്ങൾ, അവശ്യവസ്തുക്കളും സേവനങ്ങളും ലഭ്യമാക്കൽ, നിയമപരമായ കാര്യങ്ങൾക്കായുള്ള സമയബന്ധിതമായ അപേക്ഷകൾ, വിദ്യാഭ്യാസ, തൊഴിൽ ആവശ്യകതകൾ എന്നിവ പോലുള്ള മറ്റ് അനിവാര്യമായ കാര്യങ്ങൾക്കായി നിയന്ത്രിത സഞ്ചാരം അനുവദിക്കുന്നതാണ്."

3. സ്വമേധയാ എടുത്ത ഈ റിട്ട് ഹർജി അതിൻപ്രകാരം തീർപ്പാക്കിയിരിക്കുന്നു.

റിട്ട് ഹർജി തീർപ്പാക്കിയിരിയ്ക്കുന്നു.